

Rainis: TĀLAS NOSKAŅAS ZILĀ VAKARĀ

---

*Vēlreiz
garā tuvajiem mīlā dzimtenē
sirsnīgus sveicienus!*

* * *

...Daudz simtu jūdžu tālumā,
Aiz tīreļiem, purviem un siliem,
Guļ mana dzimtene diendusā
Tā aizsegta debešiem ziliem,
Zil-saulainiem debešu palagiem
Pret dvesmām un strāvām, un negaisiem...

* * *

Bij dziļa ziema,
Kad projām gāju
Uz tālu zemi,
Uz svešu māju.

«Nu miers virs zemes!»
Man likās skanam,
«Nu labs prāts cilvēkiem!»
Pulksteņus zvanām;

Un vējus es dzirdēju
Ņirdzīgi smejam,
Man paraustām svārkus
Un garām skrejam.

Sniegs, putens griezās,
Man acīs sita,
Lēni uz ziemsvētku
Eglītēm krita.

Ak, miers virs zemes!
Un gara dusa,
Un ziema, ziema - -
Sirds sāpēs kusa.

Man sirdī ziedons,
Kaut eju tālēs,
Jūs ziemas sniegi
Tin vālu vālēs;

Es ziedoni līdzī
Sev piemiņai ņemu,
Jūs viņu nievājāt,
Skaitījāt zemu.

Es viņu balvai
Jums atkal nestu,
Kad garo miegu
Iz acīm jūs mestu...

Vai zeme dus vēl
To garo miegu?
Vai ziema klāj vēl
To dziļo sniegu?

Vai mieru virs zemes
Aizvien vēl zvana?
Aizvien, aizvien vēl
Jums miega nau gana?

Es vērīgi klausos
Šos garos gadus,
Vai neskan balsis,
Kas ziedonim radus?

Skats ilgās tiecas
Uz dzimtenes pusi,
Visa mana dvēsele
Iztvikusi.

AIZ APMIGLOTA LOGA

* * *

Pār tevi dienas allažība
Kā upe lēni aizrit pāri: -
Zied krastā puķes, lido spāri.
Tu lēni peldi līdz bez vaļas...

AGRI NO RĪTA

Agri no rīta
Guļ manā priekšā
Pilsēta, grimusi
Dubļos un tvaikos.

Riebjas man nokāpt
Pilsētā lejā:
Gremdēties pilsētas
Dubļos un tvaikos.

Sestajā stāvā
Brīvs sevi jūtos,
Bez gaļa debesis
Dvēselei vaļā.

Dvēsele debesīs
Nepieķūst lidot,
Līdz agrā rītā
Miesas to atsauc.

Miesas to atsauc:
Pilsētā jākāpj
Gremdēties pilsētas
Dubļos un tvaikos.
Miesas grib azaida,
Miesas grib svārku,
Līdz grimst dvēsele
Dubļos un tvaikos.

CILVĒKS UN SĀPES

Cilvēka dvēsele, nabaga dvēsele,
Kur tev būt līdz bezgala dabai?
Sāpēs un cīnīs, un graužošās šaubās
Tu esi saplēsta, nabaga dvēsele.

Daba tik pilnīga, daba tik vienalga,
Kas viņai daļas - cilvēks un sāpes?!
Bezgala skaista, bezgala auksta,
Kādu mums tēlo viņsaules dzīvi.

GRAUDI AKMEŅSTARPĀ

Iedomu jaukie ideāli,
Vecākie principi, tikla, mīla -
Dienas allažības priekšā
Šķīst kā graudi akmeņstarpā.

DZIĻĀKĀS DOMAS

Dziļākās domas
Smadzenes izvaid
Bezveida murgos,
Kvēlošās jausmās;

Domas tik plašas,
Tirdošas; smagas,
Itin kā liktens
Dzelžainā vara.

Nekāda prieka
Domāt šīs domas,
Bēgtu - kur bēgsi?
Tver, glauž un samīn.

PATS

Priekš citiem darbodamies, attīsti
Pats savus spēkus negurstošā karā -
Un mūžīgs darba lauks būs tavā varā
Un mūžam jaunots spēks un ieroči.

Bet sargies būt kā nabadzīgie garā,
Kas, sevi projām sviežot, laimīgi -
Uz tevi spļaus un samīs tevi barā.

Pats cīnies, palīdz, domā, spried un sver,
Pats esi kungs, pats laimei durvis ver.

CIETA SIRDS

Tev sirds ir pilna rūgtām asarām,
Kā rudens lietus piemirkusi pļava;
Tās krājas tur kopš bērnu rotaļām
Un rit, un rit, un gala viņām nava:

Kas raudot sirdi atraisa no tām,
Tam labi, - viņam lāga vīra slava:
«Viņš atklāts, jūtīgs svešām žēlabām!»

Tev neplūst asaras, bet pilns jau mērs, -
Lej asras barā - dzels kā ģifts un sērs!

PAZUDUŠAIS DĒLS

Līst lieti, vēji pūš, un vakars vēls:
Viņš vienās skrandās ģērbts un basām kājām.

Jūs domājat, ka pazudušais dēls
Nāk sagrauzts atpakaļ uz tēva mājām?

Bet vai jūs neredzat, ka viņa tēls
Ir lepni nesalauzts, ap viņa vājām
Un kislām miesām skrandains purpurkvēls?

Nē, nenāk viņš, lai jūgā plecus liektu, -
Viņš nāk kā tiesātājs, lai jūs iz tempļa triektu.

PIEKVĒPIS GAISS

«Filistieši pār tevi, Simson!»
Dalila

LABDARIS

Bagāts viņš, bet mīkstu sirdi:
Dzird par grūtdienīšu raudām,
Tūdaļ kabatā bāž roku,
Izvelk savu - nēzdodziņu.

GALVAS DARBS

Ko jūs brēcat, ka liktens jums skarbs?
Jums jau taču tik rokām ir darbs.
Vai tad nau grūtāk galvu lauzīt,
Nekā trallinot akmeņus daudzīt?

SAIMNIECISKAS PAMATMĀCĪBAS

I

Taupi katru kapeiciņu,
Pēcāk būs tev simtiem rubļu:
Taupi ēdot, taupi dzerot,
Dzīvo mitrās pagrabtelpās,
Ja vēl tad nau simtiem rubļu,
Droši būs tev - agra nāve.

II

Taupi katru kapeiciņu,
Taupi ēdot, taupi dzerot,
Bet tik saprot' mani labi:
Taupi tik no svešas mutes,
Tad vis tukšā nepaliksi,
Daudz būs naudas, vairāk - grēku.

GODĪGS PILSONIS

Godīgs darbs - ar svešām rokām,
Mierīgs prāts - pie svešām mokām,
Ļaudis uzskata ar nievu,
Miesas apmērs ne par tievu:

Tevi, vīrs, es pazītu,
Kaut vai ellē satiktu.

CAURA MUCA

Tu visu mūžu dien kas dien
Bez atpūtas, aizelsdams skrien:
Nest ūdeni ar retu sietu,
Lai caurā mucā viņu lietu. -
Kā muca tev lai pilna kļūst,
Uz kaimiņu viss ūdens plūst;
No viņa aizņemta muca un siets.
Tu savās mājās viņa iebūvēts.

UBAGU DZIESMA

Līku muguru
Apkārt klaidot,
Dāvanu lūgties,
Gaužot un vaidot -

Zemāka liktens
Vairs pasaulē nava:
Lūgties tā paša,
Kas tevi kava!

Kas tev atņēma
Tavu tiesu,
Kas tev nospieda
Garu un miesu!

Lūgties, lai dzīvību
Brīdi vēl vilktu,
Nabaga gaita
Par sprīdi vēl ilgtu!

Pirmdzimtas tiesības
Atļaut sev laupīt,
Lēcas virumu
Saudzēt un taupīt:

Mīrēji ļaudis,
Mūžīgie nelgas,
Nu jums no asarām
Acis ir velgas.

Raudat sev, raudat, -
Kas glēvos ies žēlot? -
Cīnīties, krist,
Ļaut sirdij kvēlot!

BIJUŠAIS DRAUGS

Viņš brauca jūrā: jaunus ceļus rast!
Vējš asi pūta, dzina to uz sērkli,
Un gurdī teic viņš: «Krastā vīšu pērkli;
Ak, laime tuvu, vajga to tik prast!»

PESIMISTS

Man mīlāks godīgs pesimists,
Kas dzīves tukšumu nes, zobus griezdams,
Ne vieglis filistris, saukts optimists,
Kurš šķiet, ka, dzīves nastas projām svezdams,
Viņš visus mezglus ir jau atšķetījis
Tik gudris palikdams, cik agrāk bijis.

FILISTRIS

Brīnums, cik drīzi,
Brīnums, cik ātri -
Vien-divos gados
Filistris tiki:

Nedz brīvi smieklī,
Nedz skaļa runa,
Vispārīgs spriedums,
Atgremu domas,

Nopietnas ūsas,
Prātīgas lūpas,
Deguns mīrmīlīgs,
Pamatīgs vēders!

Cienība svārku
Sīkākā kroķītē,
Līdz kurpju galiņiem:
Krietn-krietnis tautiets!

Jaunais tavs princips:
«Visur pa godam,
Lēnām, ar apdomu
Veikala lietās!

Nevar ar pieri
Triekties pret mūriem . . .
Dieva liktas valdības
Pamatus šķobīt.»

Aiz viņiem kalniem
Pārdošais neprāts,
Degošās asinis
Dzesētas - alū . . .

Brīnums, cik drīzi
Ikdienas dzīve
Pāri tev gājusi
Smagiem soļiem!

TĒVIJAS MĪLĒTĀJI

Kas mīlē tēvijū, tiem ir savs kakts,

Kur lietū patverties un nolikt galvu;
Tiem miera prāts un maizes rieks par balvu,
Tie maz ko bēdā, lai visapkārt nakts.

Bet vai! par tiem, kas straujāk slēdz to sirdī, -
Tie liktens āmuram ir smēdes lakts,
Tos tēvuzemes sāpes kaļot tirdī -

Bez poēzijas piekaļ tos pie cietas
Pie tēvzem-sienas, rokas top tiem sietas

PRĀTĪGA RĪCĪBA

Es dzirdu, dzirdu: - tagad jau gan
Jūs saprotot, ko dziesma skan,
Ko dziesma skan, ko zvani zvan, -
Bet cik tas palīdz jums, cik man?

Jau pirmais pārsteigums pārskrējis,
Dažs labs pie jaunā puspieradis;

Viens otrs vārdiņš pie sirds arī ies:
«Nudien, tas brangi. tur teikts, paties!»

Un paslepšus dažs vēl piebūdis:
«Es cerēju pats to, kaut ne tik drīz -»

Jā, cits pat atklāti teiks: «Nekas,
Bet jāsgargās, ak, kā jāsgargās!

Tā lieta par strauji maķenīt -
Vai tā nu ir jāuztraucas tūlīt?

Ar galvu jau nevar caur sienu skriet,
Ir taču jāpaciešas mazliet.

Un kas nu tūdaļ pie sirds tā ņems,
Gan liktens labākas dienas tiem lems;

Ar joni jau nepanāksat neko,
Vajaga mierā būt ar vismazāko;

No dieva puses, ar varu tik ne,
Tas pats sev kaitē, kas pagērē;

Un, kurš vēl top rupjš, kad tiesu tam liedz,
To atstās ikkurš, lai tad sev kliez!

Jo vienīgais ceļš tik ir gaidīt un lūgt,
Kurš laipni prot palūgt, kas tādām var trūkt?

Bet, kurš ir tiepša, lai pirkstos sev kož,
Kad kaimiņa rovītē cepeti ož.-

Nu, cerēt, - to var, tas kaitē maz,
Ja cerības tikai nau aplamas.

I dzejā jau dažu saka, kas lieks.
Par jaunības dūšu mums slepeni prieks.

Bet dzīvē pārmērs un lepnība
Ir tie, kas karjeru izposta, -
Tad labāk ir desmitreiz muguru liekt,
Ne vienreiz par netaisnību kliegt.
Ar laipnību, lēni viss jāiesāk . . .»
- Jā, jā, līdz pat plaukas panest māk;
Lai spļauj tev acīs, tu noslauki vien,
Jo pilsonim pretī sist nepiedien!
- - Es sen jau šo mācību dzirdēju,
To sauc par «prātīgu rīcību».

Klust un aizsmakt vajadzēja:
Zemei viņi neiedvesa
Ziedoni, ko krūtīs nesa;
Viņi lika iepriekš just,
Cik būs krāšņa nākamība, -
Gavilēja, drīzi rima,
Tad tikai sākās ziedoņa dima.

MIERA ĻAUDIS

Viņš savu dvēseli jums pretim nesa
Kā rīta sauli sārtos mākoņos,
Un vēsi vēji jums uz pieri dvesa.
Jūs segu dziļāk pārvilkāt pār ausīm
Un notrīcējāt aukstos drebuļos:
«Vai saldu mieru mēs sev laupīt ļausim?
Mums viņa dvēse sirdis nekustina,
Tā sauc mūs nezināmos tālumos -
Vai tā jel maz ir atļauts, dievs to zina?
Vai tiešām mēs lai pakaļ ejam tādām,
Kas daili noved dzīves bezgalos -
Mēs viņai glītu miera ceļu rādām.
Mums sirdis rāmas, dvēsles mieru bauda,
Lai saldus sapņos mīļi aijātos,
Kur ziedos daiļas rociņas mūs glauda.
Kas saldo mieru trauc ar špetnām rokām,
Grib daili vest, bet jaucas traipekļos,
To īgni atstumjam uz mūža mokām . . .»
Vēl daudz tie triec, to pašu vis par jaunu,
Tērpj glēvās domas greznos vizuļos,
Aiz skaļiem vārdiem slēpt grib savu kaunu.
- Bet savu dvēseli viņš tālāk nesa
Kā rīta sauli sārtos mākoņos,
Un vēsi vēji viņas priekšā dvesa . . .

PIRMIE VĒSTNIEKI

Pirms vēl sniegs bij sācis kust,
Nāca sīki gāju putni,
Pirms vēl sākās pavasara
Saules siltā, zaļā vara.
Putnu skaļām balsīm klust,

TREJKRĀSAINĀ SAULĪTĒ

*Saul' un mēness velti iet
Tavām acīm garām . . .*

SENATNE

. . Tur burvīgā gaismā viss zaigo un laistās,
Ik skaņa tur dziesmās un saskaņās saistās;

Pār pļavām, pār mežiem tur meitenes ligo,
No kalna uz kalnu jāņugunis spīgo;
Visapkārt kā noslēpums drūmi guļ sils;
Tur glāžu kalns mirgo, tur ūdens pils;
Iz niedoļa nāras saldsērīgi smejas,
Un mēnesnīcā tur laumas vij dejas;

Bez saulītes vakarā bāri tur dzied,
Tie bargu kungu gaitās iet . . .
Bet melnā čūska maļ jūrā miltus,
Tos jāēd būs tiem, kam vara un viltus;

Tur karā jāb bāliņš - aust asiņains rīts,
Pret ienaidniekiem ass zobens trīts,

Tad augšā kāps pilskalns iz senseniem laikiem,
Iz simtgadu miega caur dūmiem un tvaikiem.

Dies saulīte atkal trīskrāsaina:
Drīz zila, drīz zaļa, drīz sarkana.

KARAĻMEITA

Tanī niknā dienā
Asins šļācot šķīda:
Grima zemē pils un karaļmeita . . .

Daiļā karaļmeita
Sēd tur dziļā pilī,
Sēd un vērpj jau seši simti gadu.

Pilī dzintarsienas,
Zaļa vara grīda,
Gliemežgriesti, sijas tēraudzilas;
Daiļai karaļmeitai
Dunošs pārkoņratiņš,
Dimantspole, zibens pavedieni;
Sēd tā zelta krēslā,
Acis drūmi kvēlo,
Sēd un vērpj ; tai melnais suns pie kājām.

Melnais suns pa laikam
Norūc, paceļ galvu,
Tālu augšā juzdams asins smaku . . .

Viņā niknā dienā,

Asins šaltēm šļācot,
Celsies augšā pils un karaļmeita:

Karaļmeita audīs
Jaunus gaismas audus -
Zibens meti, audi varavīksnas.

Jaunās gaismas audi,
Līdz saules segai,
Silti apņems visus sāpju bērnus.

LAUKA LILIJAS

Jūs nezūdaties savas dzīvības,
Ko ēdīsāt, ko dzersāt rītu,
Nedz arī savas miesas apsegas,
Iekš kā to mīlīgi un silti tītu.

Jūs esat it kā putni gaisos brīvi:
Nedz viņi sēj, nedz viņi pļauj,
Nedz klētīs krāj, nedz kaudzēs krauj, -
Un vai tiem maizes trūkst, ko elpēt dzīvi?

Jūs baro jūsu tēvs pārpilnībā
Un zemie zemes pīšļi tīrumā,
Ko jūsu kājas min.
Jūs esat skaistās lauka lilijas. -
Kā viņas zied un sārtojas!
Tas krāšņais, priecinošais skats! - -
Nedz viņas strādā, nedz ar vērpj.
Un es jums saku: lielais Zālamans pats,
Kaut sevi visgreznākās drēbēs tērpj,
Ar visām pasaulis spožām lepnībā
Nau līdzīgs vienai vienīgai no tām.

Tik - lepnā zālē, - to tie pīšļi zin,-
Šo dienu stāv un rīt kļūs aprīta
No zemes pīšļiem un no tīruma,
Ko tā, iz viņa spēku sūkdama,
Ar kājām min.

ZEMNIEKS

Smagi zemnieka lēnie soļi nodun,
Kad viņš darbojas laukā sūros sviedros,
Kad viņš atpūtā svētku dienās staigā.
Steigties nākotnei pretim nau viņš radis,
Skats tam atpakaļ klīst aizvien uz druvām.
Cieti ieaudzis stāv viņš savā zemē,
Lidot nejauzdams augstos, zilos gaisos,
Spēkus sūkdams iz krūtīm zemes mātei.
Tīrais milzeņa bērns, tik liels un lempīgs,
Bet, kad celsies, viņš rokām lāčus plēsīs

* * *

Tas nau tik grūti pravietot
 Par laimi, rītu un sauli:
 Jā, tiešām, liktenim vajadzēs tos dot,
 Bet sen jau tad dusēs šie kauli, -
 Tie dusēs un trūdēs, un odīs pat,
 Tad jauno sauli jūs redzēsat.

FABRIKAS MEITENES DZIESMA

Ak, lakstīgala, nedziedi
 Pie mana loga sērīgi,
 Man rītu agri jāceļas,
 Sirds kūst man vienās žēlabās,
 Sirds tavām dziesmām līdzī kūst,
 Kā viņas list un rimst, un plūst.

Man rītu agri jāceļas,
 Man saules nau tais istabās,
 Tur putekļi, tur lampas kūp,
 Tur lēni mana dzīve drūp,
 Tur lēni, tā kā pulkstens sit,
 Man velkas stundas sešpadsmit.

Tu šūposies vēl saskaņās
 Līdz rītam, kad man jāceļas,
 Tev birzē ritēs rasas zelts,
 Man vecais slogs būs plecos velts -
 Ak, lakstīgala, nedziedi
 Pie mana loga sērīgi!

VIŅŠ TO ZINĀJA

Viņš to zināja
 Visu to laiku,
 Kopš viņu sērga
 Iesāka kratīt;
 Viņš to zināja,
 Sen jau zināja:
 Viņam bij jāmirst
 Šinī sērgā . . .
 Viņš visu redzēja,
 Viņš visu saprata:
 Kas bija bijis,
 Kam bija jānāk . . .

Ap viņa gultu

Stāvēja bērniņi
 Mīrkušām piedurknēm,
 Šņukstošiem deguniem;

Sausām acīm,
 Drebošām rokām
 Sieva tam pasniedza
 Pēdējo malku . . .
 Visu viņš redzēja
 Gaiši kā dienā,
 Kas viņa mīļajiem
 Dzīvē bij gaidāms;
 Visa viņa dzīve
 Līdz sirmiem matiem,
 Pūlēs un sviedros,
 Bijusi velta - -

Nebija spējis
 Sievai un bērniem
 Sagādāt vairāk
 Kā nabagu māju.

Viņš visu redzēja
 Un tad mira,
 Zobus iekodis
 Pagalvja salmos -

Skaidra apziņa
 Palika viņam
 Līdz pat pēdējam
 Acumirklim.

JAUNA GADUSIMTEŅA NAKTS
DOMAS

I

Man apkārt trimdas aukstais tuksnesis:
 Še droši sēdēt man, še laika daudz;
 Iz lielās tāles jauno gadsimteni
 Var agrāk, skaidrāk redzēt atnākam, -
 Un mīlā dzimtene guļ manā priekšā
 Kā plaši izplatīta balta sega,
 Ar zilu jūras lentu apšūta;
 Zem baltās segas svaigi kapi - - -
 No svaigiem kapiem svaigas asins kūp,
 Nupat tik izlietas, jo tiešām tās
 Bij pārāk karstas vecam gadsimtenim.
 Jauns gadsimtens varbūt tās lietā liks.

II

Kā zaglis naktī, tā viņš atnācis,
 Tik lēniem, nedzirdamiem glūņas soļiem,
 Bet pēkšņi durvis brakš, - un mūža sliekšnis,
 Tik zobens ass, tik zibens īss - ir pārkāpts,
 Un acu priekšā sarkans izplešas
 Kā ziemeļblāzma - jaunais gadsimtenis,
 Viņš virsū veļas milzīgs, plašs un smags.
 Bet mūža durvis rībot cieti krīt,
 Un laiks gar durvīm šņācot aizšaujas. -
 No jaunā gadsimtena aukstums dveš,
 Ap kājām kūpot vilņo garaiņi,
 Aiz viņa draudošs, noslēpumains tumsums,
 Tik zvērās acis dzirkst iz segtā vaiga.

III

Jūs jaunā kunga svina roku jūtat
 Uz sava kakla, pirms vēl iespējāt
 To saņemt pienācīgām gavilēm,
 Ka atpestījis jūs no vecā sloga.
 Jūs mirdzin skaidrās glāzes pacēlāt -
 Iekš viņām putoja ekscelsiors -
 Viņš jūsu glāzes drupās sašķaidīja,
 Un saldaiss, nevainīgais dzēriens lipa
 Pie jūsu zolēm. - Arī viņam kauss
 Bij rokā - glums un sarkans receklis, -
 Bet otrā rokā viņam bija vējš, -
 Viņš to jums acīs sēja smiedamies,
 Ka būšot vētru pļaut - un galvas pļaut -
 Jūs miera ļaudis - - - - -
 - - - - -

IV

Ko viņš mūs grābj tik pēkšņi un tik bargi?
 Kāds šis mums pavēlnieks? Kas šis tāds ir?
 Kas pazīst viņu? - Mūžu klaidonis.
 No kurienes viņš nāk? - No tukšuma.
 Kurp iet? - Uz tukšumu - un neziņā
 Viņš atkal pazudis, kā atnācis.
 Visvarenākā kunga «Laika» priekšā
 Viņš tikai mirklis, skaitlis, zemīgs kalps . . .
 Mums jāgrīb, un mēs viņu locīsim,
 Lai kalpo mums, kas ir mums pavēlnieks.
 Sviest viņu nost! Vēl viņa roka spiež -
 Cik ilgi vēl? - - - - -

V

Dēls gluži vecajā; nau izšķirams,
 Kad vecais gājis, jaunais uzstājies.
 Dažs teic, jau pērn, un tādā kārtā viņš
 Jau slepus gadu būtu valdījis,
 Un tēvs ar saviem diviem 9-iem
 Tā aizgājis kā divi deviņi.
 Dažs atkal teic: viņš ļāvis tēvam dzīvot,
 Līdz tas jau būtu nonācis līdz o, -
 Lai rādītu, ka vecam gadsimtenim,
 Kurš iesākās tik grezni, - iznākums
 Ir nulle, - nulle nulles galā.
 1899.-1900.

VI, VII

Un kas tad bij šis viņa tēvs? Kas māte?
 Teic: gars un mūžība! - Tie tikai vārdi:
 Tēvs - vecais pilsoniskais gadsimtens,
 Un māte - staltā Valība? - par kuru
 Viņš karstām jaunasinīm cīnījās. -
 Tam nebij lemts to iegūt, bet - tā melš -
 Šis neatļautais mīlestības sakars
 Bez sekām nebijis. - Un tomēr viņš,
 Kā daždien pilsons, vēlāk precējies
 Ar savas kārtas drukno Ikdienību
 Un metis jaunu dienu untumus -
 Un ticis pats par ļaužu apspiedēju. - -
 - - - - -

VIII, IX

Kad tēvs jūs beigās kūla pātagām,
 Tad dēls kuls skarpijiem. - Viņš atnāca,
 Līdz elkoņiem, kā miesnieks, aptrieplies
 Ar svaigām asinīm, -
 Par mieru mēlodams un klusām kaudams
 Pa pulkiem nevainīgus upurus
 Par labu kultūrai un gara gaismai.
 Viņš tautas asrās slāpē, žņaugos žņaudz,
 Tām mutes aizbāzdams, lai pārāk nebrēc:
 Jo tā tik klusa māju darbība,
 Un sodāmi ir tie, kas pārāk brēc,
 Jo tas ir dumpis - - - - -

X

Viņš savu gaitu sāk ar kara troksni, -
 Tā pirmie soļi norīb tālienē
 Kā «garā Toma» rupjais bass, - tā kāja
 Pret mīksto miesu šļākstot sper kā lode,

Visapkārt sprakstot zilās pupas plīst -
 Eiropas koncerts, tā šo troksni sauc,
 Kur lielgabali dūc, kur šrapnēls sprāgst,
 Kur kara vaidus dumdums pārdimdo,
 Kur zobī šņirkst un dzelžu bruņas kladz;
 Bet visam pāri liegi fleites dzied -
 Pus-saldi glaimīgi, pus-ņirgājoši, -
 Par kluso, netraucēto laimību,
 Ko nesis spožais, smailais asmenis,
 To sauc par diplomātiju -

XI

Viņš grib, lai klusums valda, - kluss un kluss! -
 Lai nerūc lielgabali, nešauj šautnes,
 Lai zobens nedur, jeb vismaz bez trokšņa;
 Lai vaidi rimst, lai klusi sten, kam jāsten;
 Lai zobu žogā sakniebj īgnumu;
 Lai mēli piesieri - vien par visām reizēm,
 Tā grēko vairāk, nekā spēj to sodīt: -
 Tad visi brēķi brīnum ātri rims,
 Tad jauno gadsimteni nepels vairs,
 Tad zudīs dusmas, vaimanas un lāsti,
 Nāks miers un pilnums, cilvēkiem labs prāts,
 Un tikai reizām, spējāk kustoties,
 Kā sīki zvārguliši dzelži stinkšēs,
 Kas mīkstā tūbiņā būs ietīti.
 Jo žēlsirdīgs mums ir ij soģis pats;
 Ij bende pats liek savam asrām līt,
 Kur asnis lej.-----

XII

Nu, kāda būs tā tava Leiputrija,
 Ko vecais gadsimtens jau dzīrās nest,
 Uz mieru, bet uz miegu dibināta?
 Jo maza tikai bij tā Leiputrija,
 Ne daudzi guva viņā mieloties,
 Drīz bija nosukāts viss putras kalns,
 Bij izdzerts vīnezers ar visām dūņām,
 Pagalam desu žogi, šķiņķu sienas,
 Un visa saimniecība izpostīta - -
 Bet pāri palika no visas laimes
 Tik pliki nomīdīti tūrumi
 Un kauli -----

XIII, XIV

Mēs gaidām citu, jaunu Leiputriju,

Ko neiztukšotu tas augšējs tūkstots.
 Kas būtu diezgan liela it priekš visiem;
 Kur būtu miers, ne miegs, bet dzīvība,
 Un katris brīvi spētu klamzāties
 Un rokas izstaipīt - Vai dosi to?
 Ik dienas maizes riku, sviestu virsū
 Un gaļu klāt? Un svārkus, zābakus
 Un pipē tabaku, un sievām kleites,
 Un svētdien biļeti uz teātri?
 Pa mazam strādāt, ēst un dzert papildnam,
 Kā talkā, visiem līdzī darbs un galds?

XV, XVI, XVII

Mēs neapslāpējamās mūžu ilgās
 Daudz gadusimtenus jau gaidās tvīkstam
 Pēc gaismas, laimes, vaļības un maizes,
 It sevišķi pēc maizes, - kviešu maizes,
 Par liku vērdu par mārciņu;
 Jo līdz ar to mums piekritīs viss cits,
 Kas daiļš un labs, un tiklis, prāts un gars -
 - - Un zini to: mēs esam paaudze,
 Kas netop veka, vārds mums leģions;
 Tā aug un aug un tevi veic un liec:
 Tu būsi mūsu vergs - nos vincemus! -
 - - - Tad beigās izaugs pastars saules dzimums
 Uz skaidrās sniegabaltās svētku zemes, -
 Tas baudīs laimību bez visa gala,
 Ko mūžusāpēs mēs tam ieguvām -
 Ar trimdām, cietumiem un asins mokām
 Mēs, negaidošie aplam cerētāji,
 Kas ķērās bārdā pašam Laika tēvam

VĀRDI

Visas dzejiskās sēras un gaviles,
 Jūtu visas plūsmas iz dvēseles -
 Spēj tikai dienas mūžību kavēt,
 Nau jau tie vārdi, ar kuriem var zavēt:
 Tālumus pārcilāt,
 Kaut ir par sprīdi pie mērķa klāt.

ZEM VIENTULĪBAS TUMŠZAĻAJIEM SPĀRNIEM

* * *

. . . Pāri upei mēness meta
Tiltu zelta stariem:
Pārnākt sapņu gariem
Miglai līdz iz tumšiem mežiem.

RASA KLĀJA ZEMES VAIGU

Tālos mežos saule slīka:
Rasa klāja zemes vaigu,
Sārta blāzma vaigā tvīka;

Visu nakti rasa rīta,
Balti klāja zemes vaigu,
Zaļā sagšā mēmi krita;

Saule pārnāk, atrod rītu:
Rasas klātu zemes vaigu,
Baltā asru autā tītu.

BALTA LAIME

Bez gala upe sniecas
Uz ziliem kalnājiem.
Tur debess pret zemi liecas
Aiz mūžu tālumiem;

Kur debess ar zemi tiekas,
Kur tālums neplūst vairs,
Tur balta laime man liekas,
Tur tu, tur nogrimst daurs.

VAKARA MIERS

Pie debess malas,
Mākoņu piespiesta,
Guļ vakarblāzma,
Dziestot vēl zudina.

Tāļš uguntiņš kuras,
Nelīdzi mirgojot,
Griež pļavā grieze -
Miera sirds negrib tev dot?

Lēn-lēni dziļāk
Tumsa uz zemi līkst,
Velgs vēsums staigā,

Galva tev rokās tvīkst.

MŪŽĪBA

Zil-augstu kalnāju
Sniegotā gultā
Guldīju galvu,
Lūkoju tālē...

Pār kalnu kalniem,
Aiz zvaigžņu zvaigznēm,
Līdz manas acis
Nesniedza redzēt:

Līdz manas acis
Nesniedza redzēt,
Līdz visi prāti
Mulstin mulsa.

MIGLAS LOKĀ

Ko, senais sapnis,
Tu dvēseli moci,
Tās tālās dienas
Pa miglu loci?

Ar klaidu tēliem
Celies un plūsti,
Kā plašos tīklos
Dvēseli gūsti?

Caur tīkla acīm
Mirdz birzes cauri -
Dvēselei gūstā
Tik šauri, šauri.

Uz tālām dienām
Ceļš lokā vijas,
Sapņainie tēli
Plūst un mijas.

SIRDS TIK GRŪTA

Smagi sēri
Lauku mātes
Elpa pūta;

Pāri pļavām
Rudens tvaika
Vēsmu sūta.

Vēsmas drēbe
Pelēkzīda,
Miglas šūta;

Pērļu smaga
Vīle velkas,
Liecās rūta -
Nobirst rūta,
Nobirst astra - -
Sirds tik grūta.

JŪRAS VAIDI

Iz tālām, senām dienām
Man dzirdas, ka jūra krāc,
Pret smagām smilšu sienām
No dūsmām putas šļāc.

Jo ilgāk klausos, klausos,
Jo drūmāk skan šī balss,
Es klausos mūžīgos gausos
Vaidos, kad būs viņiem gals?

PRIEKŠ NEGAISA

Pus-pelēks un pus-tumši zils
Spīd ūdens pretī debess jumam,
Kurš mēms un ciets kā tēraudpils,
Un vienmuļīgs līdz apnikumam.

Kā spoguls jūra... malās vien
Viss tālā ūdens lauka garums,
Kur pāri vēju drebuls skrien,
Ir grumbās izvagots kā arums.

Virš ūdens kaiva baigi slīd,
Pus-bailes kliegzienā, pus-raudas; -
Drīz kaiva krīt, drīz balti spīd,
Kā dvēsele bez miers šaudās.

VĒLS VAKARS

Viz bāli zaļgans zaigums debess tālē,
No saules rieta zelta migla plūst,
Vēl rasa reti mirgo velgā zālē,
Un siltais gaiss kā maigā veldzē kūst...

Bet krāsas gurdamas jau nīkst un bālē,
Nakts vēji dzestri, slepeni sāk pūst - -
Un zemi tumsa gulstas smagā vālē...

Bez veida, mēra, dzīves... Žņaudzas krūts,
Salst šalkas, tukšums veras, - diezgan būts.

BULA LAIKS

I

Uz debess dziļi gulies mākonis
Un smagā tumsā sauli žņaugdams sedzis;
Aiz segas uguns, kurš tik verdošs dedzis,
Kā matu zelts līst šķiesnām iziris.

Un mākons lēni kāpj, - sirds raujas baigi -
Pus-debess juma slogs jau apņēmis;
Kā nasta garu spiež, un mācas vaigi -

Un žēlums nevairāms uz krūtīm slikt,
Pēc tāliem saules krastiem ilgas tvīksi.

II

Bet mākons kāpj un kāpj . . . un tumsa sok,
Bez laika slāpēdama gaismas dzīvi:
Lauks drūmi klust, bet debess dun jau spīvi,
Pie zemes bezdelīgas bikli plok.

Tad pēkšņi dārd, un alpām auka brāžas,
Rauj koku saknes, ūdens dzelmes lok
Un, kaucot šļākoņam, pret zemi gāžas:

Ar smagu kāju dzīvi mīt un lautz,
Ar špetnu roku zemes vaigu šaust.

III

Un beigās nomākts viss - tik plaša nakts:
Tāļš zibens zibsnī, tukšs un stindzis mēmums,
Kā raudot lietus līnā: varas lēmums
Ir piepildīts, un nāve stāv kā vakts.

Gars pagurst, rokas slābst: ne celt, ne locīt!
Tik retu siržu plēnēs kvēls vēl rakts,
Ko domas dzelt, ko dvēslī sapņiem mocīt!

Gaiss drēgnis, auksts - caur kauļiem šalkas dzen;
Kā baigas balsis purvos klistot sten. - -

NAKTS ĒNAS

* * *

...Aukstā dvēse, lepnā dvēse
Ne paļāvības, ne pieticības
Bez gala vientuļa, bez gala brīva,
Ne mērķa, ne zvaigznes, ne vēljuma...

VECĀS LIGAS

Vecais dzīves riebums atkal
Paceļas iz savas migas,
Viņam līdzī vecās ligas
Visas dzīvas, tās tik snauda.

Lēni viena pakal otrai
Glūnot tās iz tumsas rāpjas,
Atpakaļ no gaismas kāpjas,
Bet tad tālāk lien pa mazam;

Jo pa mazam, salīkušas
Lien gar zemi biklā gaitā,
Vēl un vēl, bez gala skaitā;
Auksti mirdz pa reizēm gļotas.

Glumās būtnes nevairāmas,
Netveramas tavām rokām;
Viņas pilda dziļām mokām
Visu miesu, visi, garu.

Riedamies tu viņas nēsā
Neredzami savās krūtīs;
Nau neviena, kas gan sūtīs
Pestīšanu tev no viņām?

Velti raugies bailu acīm -
Tev tik smieklī līdzēt spētu,
Asu dzelžu šķēpu sētu
Tie tev apkārt sargam celtu.

Tavā mutē neskan smieklī,
Tavas lūpas neprot smaidīt -
Veltin tevīm cerēt, gaidīt:
Lejā dziļā nakts jau klājas.

PAMAZĪTĒM

Pamazītēm un pa vienai
Dzīves dzīslas jūs man rāvāt,
Jūtas, domas slepu kāvāt,
Ik pa stundai, ik pa dienai -
Nu jūs stāvat, brīnāties:

«Bāls kā nāve, mīlais dievs!?»

ĪSIE PANTIŅI

«Ko esat, pantiņi, tik īsas elpas,
Kā pušu plēstas, biklas nopūtas?»
- Ak, jāsteidz izteikt, - gaust nau laiks, nau telpas,
Drīz sarkanšvītras pantos iegriežas.

TELPAS NAU

Telpas nau izstaipīt
Tirpinošās dzīslas;
Smadzenēs slāpētas
Degošas domas:

Smadzenes sagruzd.
Locekļi sarūst,
Kā veca mašīna
Klabošiem dzelžiem,
Kaucoša griežama,
Sviežama projām
Lūžnāja kaudzē . . .

ZIEDU SAPŅI

*Lai es dzīvību nīstu.
Tuksnešos bēgtu,
Tādēļ ka ziedu sapņi ne visi
Ienāca augļos
G ē t e. Prometejs.*

Viss vīlis, viss kritis un zemē rakts,
Apkārt tev noslēpums, šausmas un nakts -

Sakost tik zobus un dzīvi nest,
Kamēr vēl krūtīs spēj dvašu dvest,-

Sakost tik zobus un ciest, un ciest,
Lai arī pēdējā cerība dziest,

Lai visi locekļi lūst un ļimst:
Tumsas dziļumos gaisma dzimst!

VĒL ZIEMA

Ja galvā doma tev dzimst
Zini: tā atpakaļ grimst,
Neredzējusi saules un rīta;
Ja krūtīs jūta tev dīgst

Zini: kā puķe tā nīkst,
Zemē dzelžainu pakavu mīta;

Tu glābdams roku sniedz -
Zini: pats staigā stiedz,
Roka tevīm valgos būs pīta - -

Nakts bez rīta tev draud . . .
Tomēr - tu iesi, kur raud,
Iesi, kur ziedons zēla un vīta,
Dziļā dzīve vēl ziemā dus tīta.

KALNĀ KĀPĒJS

. . . Tad kļūsi vientulīgāks gads pēc gada,
No tevis atšķelsies pēc drauga draugs,
Rets ceļotājs, kas būs tev dvēslē rada,
Un reta puķe, kas tev klintīs augs.

Tad zudīs arī tie, - un kalnu tālos
Bez gala klusums s i r d i tevīm žņaugš;
Tev nebūs dusas atrast ledus gālēs:

Visapkārt tevi ledains vairogs segs,
Bet visas zemes ilgas krūtīs degs.

VIENS

Tu esi viens no mūžības,
Un viens tu paliksi līdz galam,
Līdz tavas dzīves atliekas
Tiks ļautas pirmatnības salam.

MŪSU DIENAS

Iet dienas tukšas, vilkdamās,
Drīz austra, drīz dziesna tās krāso . . .
Bez spēka tās, bez jēgas tās,
Kā asins iz brūces tās lāso . . .

VISU MŪŽU

I

Visu mūžu gāju maldā,
Dziļās sāpēs dvēse tvīka, -
Beigās turu sevi valdā:
«Dzīvot! dzīvot!» - spēki slīka.

II

Vīta puķes saulzarainas-

Dzīve netop . . . ainas! ainas!
Žņirgstot žņaugtās puķes plaka-
Visu klāja zemes smaka.

PATIESA DZĪVE

Nē, nau tās vairs dzejas sald-sāpīgas jausmas,
Nau sapņu tirdošās, draudošās šausmas -
Tā patiesa dzīve bez apsega:
Pelēka, netīra, pūstoša.

MŪŽĪBAS PRIEKŠVAKARĀ

Nu vajaga mirt!
Es glēvs savu mūžu neesmu bijis,
Es smeldzošās sāpēs sev izcīnījis
Dvēseles tvirtumu bezveidā nirt.
Nu vajaga mirt!

Un tomēr . . . man riebj, mani drudzis krata
No nāves šausmaini zemiskā skata;
Izplešas acis, sacēlas mats pēc mata . . .
Dzīvības sakariem visiem būs irt?
Nu vajaga mirt!

Nu vajaga mirt?
Un dzīve tīr-skanoša tapa un plaša . . .
Darbs, tu mans nebeigtais! - Aizraujas dvaša -
Atpakaļ pirmatnes atomos birt? . . .
Nu vajaga mirt!

ZELTA TVAIKS

*. . . Mana dvēsele atkal augšup nirs,
Un aizbēgs šausmainie biedi,
Kad smaršaini manim virsū birs
Tavas mīlas baltie ziedi...
A s p a z i j a*

KOPŠ GARAS MŪŽĪBAS

Bet nekustošais ķermenis
Ne mīlas sajūt, ne naida
Viņš, atsalis un sastindzis,
Guļ slēgtām acīm un gaida.

Viņš gaida siltas asaras,
Kas tam uz krūtīm lai litu,
Viņš gaida kopš garas mūžības,
Lai celtos uz gaviļu rītu.

ZAĻĀ PAVĒNĪ

Sāk lēni slēgties sirdī vāts,
Kas ilgus gadus čūlojusi,
Tik ilgus, ilgus tukšus gadus - - -
Tu mazo rociņu man klusi
Uz vārģo sirdi uzlikusi:
Sirds atkal silst un staro prāts,
Un aizmirsta dziļā, dziļā vāts.
Sirds karstā, klusi!
Grūts ceļš tev priekšā, drīz, drīz tevi cels, -
Dusi vēl, dusi!

ALKANĀ ZEME

Pār zemi pārļaidās pāri
Melnā mākonis valguma
Un alkanā zeme kāri
Pēc viņa dāvoja:

«Ne laimes, ne saules, - bet dzēsmas!
Kaut tumsā un dubļos viss slikst,
Ilgi ilgotas veldzošas vēsmas,
Lai jaunzaļi asni dīgst!»

Un vienmēr zeme kāri
Pēc zēluma dāvoja,
Kad augsti pārļaidās pāri
Lieg mākonīts valguma.

SILTS DVAŠAS VILNIS

Ņirb saulē jūra bez gala;

Mazs namiņš, apkārt mežs:
Uz zemi, kur ziema un sala,
Silts dāvas vilnis dāvē.

Es jūtu, ka tava dāva
Man dvēselē iespiežas,
Man dzīvība briestoši plaša
No viņas atmosfēras;

Tā ņirb kā jūra bez gala,
Bez valda plūstoša,
Uz sirdīm, kam ziema un sala,
Vasarā staroša.

SABIRZIS ZIEDIŅŠ

Maigu mīlas vārdu
Glāstoša veldze,
Kūstošu ilgu
Kvēle un smeldze:

Sīks, sabirzis ziediņš
Man vairāk sver, -
To manas rokas
Taustāmi tver; -

Sīks, sabirzis ziediņš, -
Zīdautā tīts,
Viņš bija toreiz
Tev matos vīts.

NIEKABĪLE

Man plaši vērtā logā
Līst sēras gaviļas, -
Tās lakstīgala pogā
Dziļ-dziļi iz dvēseles.

Bet viens tik viņai teiciens,
Tas pats maz skaņās beigts,
Viens vienīgs mīlas sveiciens,
Tik mūžam no jauna teikts.

Ak, tādu niekabīli
Es arī pazīstu, -
Teic: «Mīli! mīli! mīli!»
Caur visu mūžību.

ZILGANAS DZIRKSTELAS

Ko veļas drausma, ko baisma,
Ko vaigi tev asarās mirkst?
- Kā skaļa gaviļu gaisma
Iz tavām acīm dzirkst;

Met zilganu dzirksteļu mirgas
 Iz spēka pilnās sirds:
 Klīst smacin biezās birgas,
 Gaiss dzidrā skaidrībā mirdz;
 Dziļ-dziļi dvēselē zaigums
 Un mīla, un mūžīgs rīts,
 Un miera netrauktais maigums,
 Dzeldošās ugunīs tīts.
 Ko veļas tad drausma, ko baisma,
 Ko vaigi tev asarās mirkst,
 Kad skaļa gaviļu gaisma
 Iz tavām acīm dzirkst?

VELNA SKUĶIS

Un kaut tu ņemsi citu,
 Tev nebūs miera gūt,
 Es acis tai izskrāpēšu,
 Tev tomēr manam būs būt.
 Lai baltas viņām rokas
 Un tīnes no pilnības tūkst:
 Manu pilno zelta matu
 Un ziedošo vaigu tām trūkst.
 Kur tevīm otu tādu
 Kā mani, tik spriganu, rast:
 Tām mulķēm un vārgulēm tevi
 Ne mūžam neizprast.
 Es tomēr par viņām visām
 Vēl esmu pārākā,
 Tavs neganta prāts jau nerims
 Tai lēnīgā ikdienā;
 Un, ja es iešu tik skaista
 Tev garām kairinot,
 Tev vajdzēs tās gabalos saplēst
 Un mūžam tām ardievas dot.

MAZĀKĀS KĀJIŅAS

Zib balti zirnīši,
 Bērti pa plānu:
 Zib baltas kājiņas,
 Sīk-žigli tekot.
 Zaļoši tīrumi,
 Puķotas pļavas:
 Zib baltas kājiņas,
 Sīk-žigli tekot.

Mazākās kājiņas
 Pa visu zemi,
 Es viņas, azotē
 Aizslēpis, sildu.
 Mazākās kājiņas
 Pa visu zemi,
 Atnesa saulīti,
 Debes' un zvaigznes;
 Debesīs putnu ceļš
 Balti zib zvaigznēm
 Balti zib kājiņas,
 Sīk-žigli tekot.

SĪKIE PIRKSTIŅI

Man liekas, šie sīkie pirkstiņi
 No rožu kristāla izdrāzti.
 Div' sarkanās saulītes aust šobrīd,
 Kad gaisma caur pirkstiem cauri spīd.
 Tu izplēt viņus smiedamās:
 Desmitstaraina austriņa sārtojas,
 Un spied manim acis cieti ciet:
 Visa pasaule rožainā gaismā man šķiet. -
 Aiz tālām zemēm šie pirkstiņi mīt,
 Bet sarkana saule caur tālēm spīd.
 Šie sīkie, smalkie pirkstiņi
 No rožu kristāla izdrāzti.

AIZ BLĀVĀ PLĪVURA

Ko klīsti, prāts,
 Šo augu dien' ? -
 Tas mīlais vaigs
 Aizvien, aizvien
 Tas slaikais stāvs - - -
 Kā plīvurs blāvs
 Tiem pāri klāts,
 Bet brīnummaigs
 Caur segu spīd
 Tas mīlais vaigs
 Aizvien, aizvien
 Tas slaikais stāvs
 Tu, tāles plīvurs,
 Zili blāvs,
 Jel paveries
 Šo brīd', šo brīd' -

Jau staroši spīd
Divas laimīgas acis:
Tavs mīlais vaigs,
Tavs slaikaiss stāvs
Man rokās slīd.

ZELTA TVAIKS

Man sirds ir pilna mīlas
Kā maija zaļais ārs,
Kā smaršas puteklīšu
Pilns ziedošs ābeļdārzs:

Tur diena plaukst un raso,
Ik mirdzošs puteklīts
Tur vijas un viļņo ap tevi,
Klus-klusu dziesmiņu sīc.

Tavs stāvs tiem vidū zālē
Stāv smaidošs, smalks un slaiks
Tie vijas ap tevi un. viļņo
Kā kūpošs zelta tvaiks.

Un ziedu puteklīši,
Tie glāsta tevi un glauj,
Ap mīļo dvēslī liegi
Tev zīda plīvuri auž.

Tie miljoniem plūst - bet, ja vienam,
Tik vienam šis acis skumst,
Tie klust un klist, un saplok,
Viss zelta mirdzums tumst.

ŠĪ DZĪVE BIJ TUKŠA

Šī dzīve bij tukša
Tu saturu lēji;
Šī dzīve bij kaila -
Tu puķes sēji;
Šī dzīve bij auksta -
Tu dvašu dvesi;
Šī dzīve bij tumša -
Tu sauli nesi.

Es atkal sauli
Varēšu vēstīt,
Mīrušās krūtīs
Cerību dēstīt.

MĪLAS DVĒSELE

Ko tirpdams stāvi
Pie aukstām miesām?

Tu pats viņas kāvi!

Izbailes acīs,
Mēms jautājums lūpās, -
Kas tev ko sacīs?

Kur dvēsele dega,
Guļ aukstās miesas
Kā tukša sega.

Tīmekļa sārta
Ir mīlas dvēsele,
Irst, tikko skārta - -

Kā ziedu dvesma,
Skūpstā un aizplūst,
Kā rīta dzesma . . .

MANAS ILGAS

Sen manā sirdī ilgas sēd,
Uz āru laužas ar varu;
Tās augu mūžu sirdī ēd,
Pret sienām sitas ar sparū.

Ne acumirkli miera ļauj.
Kā zvēri grauž krātiņa sienas,
Un visu, ko sirds tik mīļi skauj,
Tās plosa ik dienas, ik dienas . . .

Mans sārtais ziediņš, mans vientulīts,
Kas mīlā saulē plaucis,
Guļ, galviņu ievīlcis, samīdīts:
Bars pāri viņam traucis.

Mans sārtais ziediņš, starodams
Tu saulīti sirdī man nesi,
Man tumšs un auksts, un negants nams,-
Tu līdzī tur ieslodzīts esi.

Tur saulei nau lēkts, tur ziediem nau laiks,
Nau laiks, kad atelsu dzertu,
Tur ilgas spriežas kā katlā tvaiks,
Kas kalnus gaisā spertu:

Uz priekšu, uz priekšu! tur darbs, tor spēks,
Vējš šaudamies svilpo gar ausīm . . .
Tur prieks, tur saule, bet dusa ir grēks,
Uz priekšu šo zemi mēs rausim!

PRIEKŠPAVASARS

* * *

... Saule elpojošām acīm
Nomirušā zemē raugās,
Līdz pa mazam stingums raisās,
Kūst un nokrīt ledus žņaugas ...

SAULES BĒRNS

Kad tevīm uzbrukušas bēdas, -
Tās gremž un grauž, un iekšas plosa,
Un sirdī mūžam atstāj pēdas.

Bet, kad tev liels un mirdzošs prieks
Kā saule silti noglauž galvu, -
Tu pasmaidi kā bērns par balvu,
Ko aizmirst drīz: - tas bija nieks,
Tas bija saprotams par sevi,
Ka prieks ik dienas silda tevi.

SKANOŠA LIESMA

Kā virknē domas veras
Un skaņas plūst un plūst:
Tās tavas dvēseles ceras, -
Tā trīs un deg, un kūst;

Tā kūst un sūrst, un kvēlo,
Un pati sevi sveļ, -
To ugunis veido un tēlo,
Iz sirds tai asinis smeļ;

To dedzina vieglu un smalku,
Un brīvu no smaguma,
Bez skaita moku un šalku
Pār viņu izlaista:

Lai sirdīs tā iespiesties spētu
Tik dziļi, cik sāpes vien rok,
Lai uguns sēklu sētu,
Kur tumsā un slogā vēl smok...

Lai sadegtos, drīzi lai dzistu,
Tu, liesma skanošā,
Par pelnu kopiņu kristu,
Ko vēji iznēsā.

Bet virknē vēl domas veras
Un skaņas plūst un plūst:
Tās tavas dvēseles ceras,
Tā trīs un deg, un kūst.

VĒLS SAULES STARS

... Vai tad es dzenos pēc laimes,
es dzenos pēc sava darba ...
Z a r a t u s t r a

Uguns acīs un spītība lūpās,
Bet nemiers valstās pa krūtīm,
Un dziļi sirdī raud kāda balss
Visšaurākā, slēptākā dvēseles kaktā.
Tev nebūs raudāt, mīļā dvēsele,
Nau jau nekas.

Vēls, maldū aizgājis saules stars, -
Viņš slīdēja garām, nelīdzi skrejot,
Drīz spoži mirdzot, drīz atkal dziestot,
Bailīgi tekānot rudens klajā,
Kā dzenātas stirnas bēg;
Viņš meklēja brāļus no vasaras vidus,
Karsto, kvēlošo saules māti - -
Kas tevīm daļas?
Nau jau nekas!
Ko raudi tu, vientuļā dvēsele?

Stars aizklīst garām, mēs paliekam ēnā,
Bet ēnā ir vēsāka cīņa,
To zināja grieķi,
Kas kaujā krita ap Leonīdu.
Un kauja ir karsta:
Tā stingušos locekļus sasildīs tev
Un asaras žāvēs ...
«Un sirdi ar,» tu saki?
Sirds mīksta tev tiks
Bez gala līdzcietībā un mīlā:
Bez gala ciešanu daudz
Tais vārgos ļaudīs!
Tev viņiem jālīdz,
Topi pilnīga, dvēsele!
Un neraudi vairs,
Bet cīnies!
Nau jau nekas.

Jo saules stars nāca no āras,
Tu nespēji viļināt viņu, nespēji turēt ...
Nau jau nekas
Viņš aizklīst
Un gaist,
Bet dvēsele paliek, un dvēsele aug,
Un dvēsele ir arī stars un cita saule,
Tā staro klusi un pastāvīgi
Baltā vienkrāsas gaismā;
Tā neaizklīst.

Klusi, dvēse, ko raudi!
Nau jau nekas.

Ne mākoņi māk šo iekšējo sauli,
Ne rudens to dzēš:
Tā silti plūst ziemā un nāvē
Un dziļi iekšā spīd,
Kur iespieties nespēj
Sarkan-zeltainā, karstā,
Septiņkrāsainā pasauls saule,
Tais tumšos dziļumos zemes klēpi
Un vientuļās sirdīs,
Ka tās spēcīgas top un ceļas,
Un kāpj uz gaismu . . .
Nau jau nekas,
Nau gluži nekas!

Vēl tu raudi, tu, vientuļā dvēse?
Jā, jā, es jūtu: tu raudi;
Vēl asaras slepeni rit.
Tev nebūs raudāt!
Jau sirds līdz malām ir asaru pilna,
Tik smaga top . . .
Klus, beidz! es nevaru vairs!
Ej ciņā uzvaru gūt
Vai krist.

CELIES!

Tumsa, - ne zvaigznes,
Kas vientuļi mirdz,
Krūtīs tev gaiša
Un degoša sirds.

Celies, kaut visi
Tev apkārt vēl dus,
Nomet sald-sapņus
Kā palagus.

Celies un pasteidzies
Gurnus sev jozt,
Visu veco dzīvi
Sev nokrati nost!

VIENĪGĀ ZVAIGZNE

. . . Un zini: augstākā ideja,
Tā nepazīsti cilvēka žēluma;

Kas viņas ugunīs iededzies,
Tas neprasa, vai viņš bojā ies;
Ne sevis, ne cita tas nevēro,
Tas ziedo tai savu visdārgāko;

Tas neskatās sānis, bet iet un iet,
Tu vari to teikt vai pelt, vai smiet;
Tam visu visapkārt tumsa sedz,
Tik vienu vizošu zvaigzni viņš redz. -

JAUNEKĻIEM

Jauneklim jābūt
Drosulim, pārgalvim:
Ļaudis uz ielām
Lai skatās un brīnās!

Kaisat pār galvām
Ogles ar gailēm:
Ļaudis ar bailēm
Skatās, kā cīnās.

Noraujiet apsegu,
Runājiet dikti:
Ļaudis, tie pikti,
Klausās un brīnās.

Žibošām lāpām
Žilbināt acis:
Uztrauksies tracis,
Nokratīs zvīņas.

Augšā! uz priekšu!
Uzvaras drosmā:
Ļaudis, tie trosmā
Sekos, kur cīnās.

ZELTĪTAS LAPAS

Cik lēni vilkās,
Kā svina korpēm,
Šī kūtrā nakts!

Kā dzisis gaisa
Jau dzīves pukstiena
Vālais takts,

Un galviņu lieca
Pie zemes krūts
Zaļ-zaļā zāle,

Bez elpas gaidīja
Mežs un putni,
Un visa tāle - -

Ko jūs vēl skumstat,
Jūs jaunās dvēseles,
Tik zaļi sārtas?

Pēc kūtrās nakts
No rīta vēja
Jūs pirmās skārtas!

Lūk, zeltītas lapas
Trīs kalna bērzu
Galotņu zaros

Tās jūs, tās pirmās,
No laimes mirdzot,
Peld austras staros;

Tās junda rītu,
Bez bailēm šalcot,
Kaut stingušas salnā,

Un cauru dienu
Ar sauli runā
Augstajā kalnā.

RĪTA VĒJI

Jūs, kas esat raudājuši,
Dzesinājat karstās acis:
Diezgan spilvens asru lacis,
Ceļaties, jau aust aiz mežiem!

Modri bijāt visu nakti,
Visas tumšā sloga drausmas,
Visas rupjās varas šausmas
Jūs visdziļāk izbaudījāt.

Slāpētas bij domu kvēles, -
Tomēr sirds jums neizmisa,
Tomēr dzirkstis neizdzisa,
Paglābāt tās jaunam rītam.

Vēsi dvašo rīta vēji,
Augšā galvu! skaidri skatat,
Nost no pleciem sāpes kratat,
Izraujat iz krūtīm vaidus!

Locekļiem, kas rūsējuši
Bezdarbībā, laužat telpas,
Atņemties svaigas elpas
Pilnas izžuvušās plaušas;

Staiapat notirpušās dzīslas,
Piesperat ar stingām kājām,
Lai jel dārd pa visām mājām,
Īgni norūc gulētāji!
Atplešat tad logu slēģus:
Visur apkārt skaidrā tālē
Jauna, zaļa gaisma bālē,
Rīta rasa mirgo zālē.

VECA DZIESMA

To vien mēs dziedam: auksts un sājš; -
Mums vielas trūkst, - viss vecs un vājš...
Mēs gribam sev jaunu dzīvi dzejot,
Gavilēt, kaut arī bojā ejot!

PRIECĪGIEM ĻAUDĪM

Jums mūžam neizprast gaviles,
Kas nevaldu laužas iz dvēseles:
Jūs netvīkāt gurdami ēdošās sāpēs,
Mūžam jūs neslāpsat gaviļu slāpēs.

VECĀS LIGAS

*Vecais dzīves riebums atkal
Paceļas iz savas mīgas . . .*

- - - Ko jūs lāvāt ikdienībai
Saules smieklus slāpēt sirdī?
Tagad viņa, ak, jūs tirdī
Sīkām, zemām zemes mokām.

Mums šo ligu nau ko būties, -
Tās tik spēj pa zemi vīties,
Nespēj kalnos pakāļ dzīties,
Ne vēl augsti celties gaisos.

TAURĒTĀJS

«Jā, vajga!» visi kliez, «ka še ko darām!
Jo posts jau tiešām manāms tiek visgarām...!»

Pūš taurētājs taurē darboņus vākt;
Drīz tie no malu malām sāks nākt: -

«Kā tad!» viens sauc, «man griba ir laba,-
Nau spējas, - tas tas lielais laba... »

Cits: «Spēja man būtu, - bet tu ej sāt!»

Trešs: «Es jau nu ietu, bet bailes māc . . .»

Vēl cits: «Ko bailes?! - man nau tik vaļas!»

Un pārējie visi: Kas mums tur daļas?

Bet taurētājs ar savu tauri
Laužas viens pats caur sienu cauri.

PAVASARA DZIESMA

Pār zemi spēji dvesma iet,
Zem dvesmas puķes un zāle zied -
Vai nemanāt?

Vējš virpu virpām smiltis dzen,
No brāzmas vecie stumbri sten -
Jūs nemanāt, jūs nejēdzat,
Jūs skumji galvas karat.

Pa kļajiem laukiem aukas kauc,
Pie debesīm melnus mākoņus jauc -
Jūs nemanāt, jūs nejēdzat,
Jūs traucēkli tik barat.

Tad lietus gāž un kokus per,
Kā aizslāpusi zeme dzer -
Vēl nemanāt? vēl nejēdzat?

Un debess dārd, un gaisi dund,
Un niknās dusmās vētras skund - -
Jūs nemanāt, jūs nejēdzat,
Jūs acis cieti darāt.

No dūsmas mostas viss pasauls ārs,
Drīz zaļos zeme viens vienīgs dārzs
Jūs nemanāt, jūs nejēdzat,
Jūs tikai vaidēt varat.

Jūs nemanāt, jūs nejēdzat,
Bez jums mēs iztiksim tāpat -
Jūs tikai vaidēt varat.

LAUZTĀS PRIEDES

Vējš augstākās priedes nolauza,
Kas kāpās pie jūrmalas stāvēja -
Pēc tālēm tās skatieniem gribēja sniegt,
Ne slēpties tās spēja, ne muguru liekt:

«Tu lauži mūs, naidīgā pretvara,-
Vēl cīņa pret tevi nau nobeigta,
Vēl ilgās pēc tāles dveš pēdējais vaids,
Ik zarā pret varu šņāc nerimstošs naid! . . .»

Un augstās priedes pēc lauzuma
Par kuģiem iz ūdeņiem iznira -
Pret vētru lepni cilājas krūts,
Pret vētru cīņa no jauna dūc:

«Brāz bangas, tu, naidīgā pretvara -
Mēs tāles sniegsim, kur laimība!
Tu vari mūs šķelt, tu vari mūs lauzt -
Mēs sniegsim tāles, kur saule aust!»

UZ PRIEKŠU

Tu esi nolauzis aiz sevis tiltu,
Kas spētu vēlreiz tevi mājās vest:
Kur steigto tevi skaut, līdz sirds tev siltu,

Tev aukstās rokās siltu dvašu dvest . . .

Tilts nolauzts, dzelmē nogremdētas laivas,
Tev pretī vētrās klinšu kraujas grūst,
Gar tukšo krastu kliegzot laižas kaivas.

Klints asnīs rokas plēš, balsts kājām lūst . . .
Uz priekšu! priekšā saules tāles plūst.

INFRAGIBILIS

Jūs varat izmērdēt šīs kyslās miesas,
Šo stalto stāvu liekt, šos kaulus lauzt
Un acu starus dzēst, kas negrib snaust,
Un samalt locekļus pēc savas tiesas;

Jūs asām sāpēm varat garu graužt,
Līdz viņš ar moku pilnu muti brēktu:
Par savu vārgu visiem vārgiem paust.- - -

Tik veikt to nespējat: brīvs, kaut to slēgtu,
Un mūžīgs celsies viņš ar saules lēktu!

ELĒGIJA

Jaunekļa piemiņai

I

«Es ilgāk vairs to nepanesu, tēvs,
Man dzīvām acīm jāredz tas ik dienas,
Un nevar līdzēt, nevar! Stāvi glēvs
Un mēms, un stulbs, - viss atlec, kā no sienas...

Ar smiekliem taisnībai tiek acīs spļauts,
Tur vājiem vaigā sit, tur nau pat cianas
Ne mātes svētumam - un viss tiek ļauts . . .

Un miesas trīc tik, mīdītas un šaustas
Ak, uzlēkt, grābt, - sirds verd, un rokas raustās . .
.»

II

«Kā tevi turēt bij?! Tu aizgāji
Brukt cīņas mutuli ar liesmu šalti . . .
Nu, dēls, tu pārņests: - - vingrie locekļi
Cik stīvi! cik tu kluss! cik vaigi salti!

Kā kaisa tie, kad tavi uguns vārdi
Mums sirdis dzēla! - Kluss! - Cik maigi mirdz
Tev pierē miers, kur dega domu zārdi! . . .

Tik lūpās tev vēl kaujas niknums ņirdz:
Tas dzel! . . . Mēs iesim, iesim, - rimsti, sirds!»

JĀ, RIET . . .

Jā, saule riet, ak, ātri riet,
Un augšā nakts un bailes iet.
Jā, riet, gan riet, - un tomēr reiz aust:
Staru pātagām tumsu šaust.

PAVASARA DIENAS

Ne žēloties, ne gaust, ne gaust,
Ar spēku šauro loku laužt!
Ar elkoņiem pret loku spriest, -
I ledus brāķš, kad upe briest.

Sen saule aug, sen gaisi silst,
Sen marta ledus pelēks dilst,-
Jo ledus dilst, jo strauti šņāc,
Uz straumi trauc, tos straume vāc -

Tūkst tūlumā un krastus grauļ,
Un ledu krācot līdzī rauļ,
Pār laukiem plaši viļņus brāž,
Iz veciem balstiem ēkas gāž;

Kur straume dūsmās pāri plūst,
Viss mūža pamats drupās grūst,
Ik šķērslis lūst, ik saite rīst,
Ik drūmā cietumsiena šķīst;

Viss krīt, kas šķir, kas spiež un draud, -
Cik tāļi acis redzēt jaud:
Viens vienīgs līdzens ūdens lauks,
Kā milzīgs pildīts dzīves trauks.

FIAT JUSTITIA!

Tik viena vienīga ir taisnība,
Tā pati mūžīga un negrozāma -
No sāhta gala viņa bijusi:
Tā uztur kārtībā šo pasauli,
Un visa pasaule kad bojā ietu,
Tad tomēr taisnība vēl paliktu.
Fiat justitia, ruat mundus!

* * *

Tā augstā krēslā sēd pār pasauli,
Ar mākoņiem sedz savu majestāti
Un skaidro skatu - sedz ar aizsaini.
Uz dzelzs un akmens balstās viņas krēslis,

Uz līķu kaudzēm, kaulu piramīdēm,
No lielgabaliem lieti uzvarstabi
Ir krēsla kājas; sēdekļi ir pīts
No važām, kurās tautas bija kaltas,
Kas noziegušās: mazas būdamas.
Tai rokās svara kausi: vienā kausā
Ir taisnas asinis, bet otrā zobens,
Un otrais kauss aizvien uz zemi sver.
Tā tērpta sarkani ar zelta audiem,
Smags zīda mētels tai pār pleciem čaukst;
Ap vidu kalta plata vara josta,
No svina kurpes dzelžu papēžiem;
Pie sāniem likums, pātaga un cirvis.
Tā, plānās lūpas sakodusi, sēd,
Un katrs vārds, kas izspiežas tām cauri,
Ir griezīgs asmenis un dunča gals.
Tā runā pavēlēs un spriedumos,
Kas gaisā švīkst kā cirvja cirtieni.
Viss, ko tā teic, tiek tūdaļ izpildīts,
Līdz zeme pārplūzdamā sārtojas
Un asins atspīd debesīs kā blāzma.
Fiat justitia, ruat mundus!

* * *

Un paceļas no krēsla taisnība,
Iet izplatīt pa zemēm savu varu -
Tā izlīdzinājošā taisnība;
Tā, acis aizsegusi, akla staigā,
Tā neuzlūko, vai kāds labs vai ļauns,
Tā soda darbu, neredz cēloņus,
Ne vaigu bālumu, ne asaras,
Ne kalsnās rokas, kuras izmisumā
Bij ilgi laužītas, pirms noziedzās.
Jā, - garos mūžos taisnība gan būs
Vai veka tikusi, un acis tumšas
No mūžam nenonemtā aizsaiņa.
Man arī šķiet: tā drusku pakurla
Vai ausis aizbāzusi mīkstu vilnu,
Jo aukstu seju viņa garām iet,
Kur aizsmakušas balsis kliež pēc viņas:
Lai, lai sev kliež, tas viņu negrozīs,
Uz kliežējiem nekad tā neklausījās -
Fiat justitia, ruat mundus!

* * *

- - Stāvs arī nau tik stalts, kā šķiet no tāles,
Tā laiskiem soļiem. Iodzīdamās iet,
Ka retu reiz var panākt vainīgo,
Un cietie kaulu pirksti taisno grābj.
Tik osmas spēja tai vēl smalka liekas:

Jau iztālīm jūt būdās dūmu smaku
 Un labprāt apiet tām ar loku apkārt.
 Bet, ja tur tomēr reizēm nākas būt,
 Tā pazemīga līdzī pazemīgiem
 Un pieklājīga; rāma, bailīga;
 Nekad tā nelien bezkaunīgi acīs;
 Un lepna ar tā nau, kā šķiet no tāles.
 Kad nauda runā, viņa klusu cieš!
 Ļauj kaulēties ar sevi, pajokoties,
 Prot piemēroties visām vajadzībām.
 Ar vareniem un drošiem tā ir droša;
 Tur viņa rādās visā stingrībā,
 Sev neļauj blakus sēdēt žēlastībai,
 Tad viņas spriedumam nau pretrunas:
 Lai visa pasaule vai bojā iet,
 Lai tūkstots balsīm vaidu vaidi kāpj,
 Lai draud un zobus griež, un dūres ceļ,
 Tad tomēr taisnībai ir jānotiek -
 Tā nikni samīn visus pretekļus
 Un visas nezāles ar saknēm izrauj-
 Tai pieder pēdējs vārds un pēdējs - lāsts-
 Fiat justitia, ruat mundus!

* * *

Jā, vecā taisnība, tas acīm redzams,
 Aizvien top vecāka un vājāka,
 Un viņas dienas ir jau skaitītas.
 Ik stundas zūd tai spēki, tikai niknums
 Vēl augtin aug un pikta ļaunprātība,
 Ap lūpām zemi nenovīdīgs vaibsts,
 Un mute sašķiepta no ņirguma.
 Tai kājas ļogās, izkaltošos kaulos
 Dilst dzīvās smaganas, un krukis vien
 Vēl balsta saļimstošo ģindeni.
 Bet krukis sper vēl pakritušo miesu
 Un kāja lūdzējam pa vaigu min.
 Fiat justitia, ruat mi.mndus!

* * *

Ir laiks jau nācis vecai taisnībai,
 Tās dzīve zobu galā karājas.
 Drīz sabruks mīlzu stāvs, ka norībēs
 No kauliem klabošiem un tukšās paures,
 Un gaisā celsies melni putekļi
 No izžuvušā asins plūduma,
 Kas viņas vārdā tika izlaistīts
 No viņas ģiftīgajām siekalām,
 No gruvekļiem un vecās ēkas trūdiem,

No tūkstošgadu mēslu salašnām,
 Kas krājās nomestas un pūdamas
 Un visu gaisu zemē smacināja,
 Ka elpa aizrāvās no ļauniem tvaikiem
 Un zaļai dzīvībai bij jānosmok.
 Bet trūdiem cauri zaļi asni dīgst,
 Un jauna pasaule virs vecās ceļas-
 Ruat justitia, fiat mundus!

PASTARA DIENA

*Dies irae, dies illa
 Solvet urbem in favilla.*

Daudz karstas sirdis
 Pukstēt rims,
 Daudz zaļi stāvi
 Vēl lauhti līms;

Daudz nakšu tumsa
 Vēl ļaudis segs,
 Daudz dzirkstis dzisis,
 Pirms liesma degs;

Un balti kauli
 Vēl laukus klās,
 Daudz asins plūdis,
 Pirms vaidi stās;

Daudz krūtis stenēs,
 Daudz pleci līks
 Un celsies atkal,
 Un atkal slīks;

Daudz vilņi velsies
 Un atkritīs,
 Bet atkal un atkal
 Tos vētra dzīs; -

Simt-simti pamirs -
 Vēl tas nau gals:
 Simt-tūkstošus jaunus
 Sauc vietā balss.

Jo viena apklust,
 Jo desmit brēc,
 Līdz tuvu, tāļu
 Viss plašums rēc,

Līdz zemā zeme
 No dusmām trīc,
 Ik smilšu graudiņš,
 Ko mināt, dīc;

No zemes trīces
 Jums nami grūst,

Dzelzs cietākie stabi
Jums pāri lūst;

Tās akmens kaudzes,
Ko cēlāt jūs tvert,
Tās kritīs uz jums
Jūsu asinis dzert.

Klints jūsu pilis
No pleciem sev vels
Un, brīvi sliedamās,
Galvu cels.

Kur tad jūs bēgsat,
Kurš kalns jūs glābs?
Kad kalns un leja
Tik atriebt slāps!

Kurš ezers, jūra
Jums tversmi dos?
Tie šļāks pār zemi,
Jūs aizskalos;

Gan melnos dumbros
Jūs skriesat līst?
Pret jums tie balti,
Jūs neatzīst;

Bet mēmā zeme
Tad muti vērs
Un aprīs jūs,
Un kūpēs sērs.

EPILOGS

*. . . Laukā brīvi vēji šaudās . . .
Debess, pēkšņi atvērdamās,
Paceļas līdz bezgalībai . . .
No «Ave sol!»*

GARA GAITA

- - Bet vis vēl augstāk, augstāk gaita sniedz:
Viss tālē raucas it kā rīta ēna,
Jau gaisa kārtā top tik dzestri rēna,
Bet vis vēl augstāk tava gaita sniedz . . .

No miesām visas risa zemes saites,
Viss naidis un dusmība, viss ļaunums, kaites;
Bez žēluma, bez pagātnes, bez vainas
Tu skati priekšā zelta rīta ainas;
Gars brīvus spārnus dzidrē cilā liegi;
Tik balta dvēse mirdz kā kalnu sniegi;
Gaist viss, kas rupjis, smags, - spīd smalkais
maigums
Kā zvaigžņu būtes caurspīdīgais zaigums . . .
. . . Bet vis vēl augstāk tava gaita sniedz . . .

Aiz tevis raucas viss kā rīta ēna,
Jau gaisa kārtā top tik dzestri rēna,
Bet augstāk saulei pretī gaita sniedz,
Un mūžos gala nau, kas gaitu liedz . . .

Dzejoļu indekss

...Daudz simtu jūdžu tālumā,	2	PATIESA DZĪVE	15
Bij dziļa ziema,	2	PATS	3
Pār tevi dienas allažība	3	PAVASARA DIENAS	23
... Pāri upei mēness meta	12	PAVASARA DZIESMA	21
...Aukstā dvēsele, lepnā dvēsele	14	PAZUDUŠAIS DĒLS	3
... Saule elpojošām acīm	19	PESIMISTS	5
* * *	9	PIRMIE VĒSTNIEKI	7
AGRI NO RĪTA	3	PRĀTĪGA RĪCĪBA	6
AIZ BLĀVĀ PLĪVURA	17	PRIECĪGIEM ĻAUDĪM	21
ALKANĀ ZEME	16	PRIEKŠ NEGAISA	13
BALTA LAIME	12	RASA KLĀJA ZEMES VAIGU	12
BIJUŠAIS DRAUGS	5	RĪTA VĒJI	21
BULA LAIKS	13	SABIRZIS ZIEDIŅŠ	16
CAURA MUCA	5	SAIMNIECISKAS PAMATMĀCĪBAS	5
CELIES!	20	SAULES BĒRNS	19
CIETA SARDS	3	SENATNE	8
CILVĒKS UN SĀPES	3	SĪKIE PIRKSTIŅI	17
DZIĻĀKĀS DOMAS	3	SILTS DVAŠAS VILNIS	16
ELĒGIJA	22	SIRDS TIK GRŪTA	12
FABRIKAS MEITENES DZIESMA	9	SKANOŠA LIESMA	19
FIAT JUSTITIA!	23	ŠĪ DZĪVE BIJ TUKŠA	18
FILISTRIS	6	TAURĒTĀJS	21
GALVAS DARBS	5	TELPAS NAU	14
GARA GAITA	26	TĒVIJAS MĪLĒTĀJI	6
GODĪGS PILSONIS	5	UBAGU DZIESMA	5
GRAUDI AKMEŅSTARPĀ	3	UZ PRIEKŠU	22
INFRAGIBILIS	22	VAKARA MIERS	12
ĪSIE PANTIŅI	14	VĀRDI	11
JĀ, RIET . . .	23	VECA DZIESMA	21
JAUNA GADUSIMTEŅA NAKTS DOMAS	9	VECĀS LIGAS	14
JAUNEKĻIEM	20	VECĀS LIGAS	21
JŪRAS VAIDI	13	VELNA SKUĶIS	17
KALNĀ KĀPĒJS	15	VĒLS SAULES STARS	19
KARAĻMEITA	8	VĒLS VAKARS	13
KOPŠ GARAS MŪŽĪBAS	16	VĒL ZIEMA	14
LABDARIS	5	VIEŅĪGĀ ZVAIGZNE	20
LAUKA LILIJAS	8	VIENS	15
LAUZIĀS PRIEDES	22	VIŅŠ TO ZINĀJA	9
MANAS ILGAS	18	VISU MŪŽU	15
MAZĀKĀS KĀJIŅAS	17	ZAĻĀ PAVĒNĪ	16
MIERA ĻAUDIS	7	ZELTA TVAIKS	18
MIGLAS LOKĀ	12	ZELTĪTAS LAPAS	20
MĪLAS DVĒSELE	18	ZEMNIEKS	8
MŪSU DIENAS	15	ZIEDU SAPŅI	14
MŪŽĪBA	12	ZILGANAS DZIRKSTELAS	16
MŪŽĪBAS PRIEKŠVAKARĀ	15		
NIEKABĪLE	16		
PAMAZĪTĒM	14		
PASTARA DIENA	24		